

**Світлій пам'яті Степана Филиповича Бевзенка
присвячено**

7 серпня 2010 р. виповнилося 90 років від дня народження відомого українського мовознавця, педагога, доктора філологічних наук, професора Бевзенка Степана Пилиповича.

Степан Пилипович Бевзенко – один з провідних українських мовознавців, який все життя (понад п'ятдесят років) поєднував наукову діяльність з педагогічною. Професор Бевзенко С.П. досліджував широке коло лінгвістичних проблем: питання історії української мови, української діалектології, історії українського мовознавства, сучасної української літературної мови, лексикографії.

Народився Степан Пилипович Бевзенко у с. Станіславівка (нині Новоархангельського району Кіровоградської області) в селянській родині. Навчався у початковій школі у своєму рідному селі, потім в Оксанинській школі колгоспної молоді, а з 1935 р. – в Уманському педагогічному технікумі, після закінчення якого у 1938 р. вступив на українське відділення філологічного факультету Одеського державного університету ім. І.І. Мечникова – одного з найстаріших університетів України. Проте навчання перервала війна. Далі була військова підготовка в Одеському артилерійському училищі. А через півроку лейтенанта С.П. Бевзенка відправили на фронт. У квітні 1943 року він був тяжко поранений, але попри всі труднощі, які йому довелося пережити, після тривалого лікування повернувся до навчання. З 1942 р. Одеський університет перебував у м. Байрам-Алі – районному центрі Марійської області Туркменської РСР, куди й довелося поїхати студентові С.П. Бевзенку. Після визволення Одеси у 1944 р. викладачі та студенти повернулися в Україну.

Закінчивши успішно університет (1945 р.), він вступив до аспірантури, працював викладачем на кафедрі української мови. На початку 1949 р. після закінчення аспірантури перейшов до Ужгородського державного університету, а у квітні 1950 р. очолив кафедру української мови. Молодий викладач С.П. Бевзенко викладав курси історичної граматики української мови, української діалектології, спецкурси та спецсемінари.

У травні 1950 р. в Одеському університеті захистив кандидатську дисертацію на тему “Дослідження синтаксису українських літописів XVII ст.”, а в 1951 р. йому було присвоєно вчене звання доцента. Степан Пилипович у цей час працював над складними проблемами історії української мови і видав у 1953 р. першу в Ужгородському університеті мовознавчу монографію “Нариси з історичної граматики української мови”. Крім історичної морфології та синтаксису, дослідника цікавили питання історії літературної мови на Закарпатті, української діалектології. Разом з Й.О. Дзензелівським та П.П. Чучкою підготував до друку “Програму для збирання матеріалів до діалектологічного атласу українських говорів Закарпатської області УРСР”.

У 1960 р. світ побачила монографія “Історична морфологія української мови”, яку високо оцінили науковці та освітяни. Зокрема, видатний мовознавець Л.А.Булаховський писав у рецензії на монографію: “Книга – повноцінний, корисний, компетентний і сумлінно складений посібник з історичної морфології української мови і певною мірою загалом східнослов'янських”. У 1962 р. зазначена праця була захищена як докторська дисертація у Київському університеті.

Цього ж року Степан Пилипович разом з дружиною Антоніною Тимофіївною повернувся до Одеси, де він зайняв посаду завідувача кафедри української мови.

У цей період молодий професор продовжував працювати над актуальними проблемами мовознавства – протягом двадцяти років він опублікував понад 100 мовознавчих досліджень. Важливе місце серед його публікацій посіли праці, підготовані для викладання дисциплін мовознавчого циклу, яких так бракувало у той час (“Вступ до української діалектології” (1965), “Українська діалектологія” (1980)). Брав участь у створенні колективної монографії “Історія української мови: Морфологія” (1978), яка у 1985 р. була нагороджена премією імені І.Я. Франка. Степан Пилипович активно працював і очолював авторський колектив, який уклав перший у вітчизняному мовознавстві “Інверсійний словник української мови” (1985).

1982 р. Степан Пилипович Бевзенко переїхав до Києва і працював на посаді завідувача кафедри загального мовознавства і методики викладання мови нашого університету на педагогічному факультеті і одночасно читав лекційні курси на філологічному факультеті, продовжував плідно працювати як науковець.

З 1991 року Степан Пилипович працював на кафедрі української мови на посаді професора. Він викладав майже всі курси, які читалися на кафедрі, керував аспірантами, виступав опонентом на засіданнях спеціалізованих рад, писав підручники та посібники для вищої школи, наукові статті, рецензії, статті до “Енциклопедії «Українська мова»” та ін. Навчальні посібники для студентів філологічних спеціальностей “Вступ до мовознавства: Короткий нарис” та “Сучасна українська мова. Синтаксис” (у співавторстві з Л.П.Литвин та Г.В.Семеренко) побачили світ уже після його смерті.

Степан Пилипович пішов від нас у січні 2005 року. Похований на Байковому кладовищі поруч зі своєю дружиною Антоніною Тимофіївною.

П’ять років минуло після того, як колектив університету попрощався з колегою і вчителем, але ми завжди пам’ятатимемо його як людину, що все своє життя присвятила розвитку вітчизняної лінгвістичної науки і плідній, самовідданій педагогічній діяльності.

Колектив кафедри української мови
Інституту української філології
Національного педагогічного
університету імені М.П. Драгоманова